

1

Anglija, 2010 metų kovas

Bedli Komptono prielauką buvo užgulęs toks tirštas ir žemas debesis, kad mažyčių žvejų laivelių, kurie prikabinti prie plūdūrų sūpavosi įlankėlės viduryje, išvis nebebuvo regėti. Lygiai kaip ir dailių baltutėlių namukų, tvarkingomis eilėmis surikiuotų kalvos šlaite iki pat kuplios žalios viršūnės, kur ganėsi žalos Devono veislės karvės, rupšnojantčios kvapiąsias stumbražoles ir dobilus, o gyvatvorėse čirškavo maži paukštukai. Viskas pradingo lyg nebuwę.

Greisė Barton sėdėjo priešais veidrodį grožio salone. Trumpi jos plaukai buvo sruogomis susukti į foliją, o smulki figūrėlė apgaubta juoda skraiste. Pro didžiulį salono langą Greisė liūdnei žiūrėjo į ūkaną lauke. Nuo drėgmės blizgančiais grindinio akmenimis ir šlapia mūro siena jos žvilgsnis nuklydo ten, kur paprastai matydavosi jūra, o tada vėl grįžo prie nuotraukos žurnale, kuris atverstas gulėjo ant kelių. Ten, skaisčios Italijos saulės spinduliuose, tiesiog švytėjo gintaro geltonumo Toskanos pilis. Greisės širdį buvo sukaustęs begalinis ilgesys ir sielvartas. Tą straipsnį žurnale ji jau spėjo perskaityti kelis kartus, bet dabar vėl pradėjo iš naujo, jausdama, kaip viduje lyg aukso kamuoliukas pamažu didėja ir plečiasi maža saulutė, kuri priklauso tik jai vienai.

Montefosko pilis stūkso aukštai, ant vienos iš vilnijančių Toskanos kalvų. Pro jos langus atsiveria kvapą gniaužiantis Italijos peizažas – matyti net mėlynuojanti jūra. Tai tikras brangakmenis, kurį Montefoskų giminė pastatė dar dvyliktajame amžiuje. Įvai-

riu metu čia lankėsi daugybė garsenybių, tarp kurių buvo ir Leonardas da Vinčis bei keli popiežiai. Likęs našlys grafas Tankredis Basanelis, kurio motina buvo kilusi iš Montefoskų, nusprendė atverti nuostabių savo namų duris lankytojams, kurie už tam tikrą mokesį gauna neįkainojamą galimybę išmokti autentiškos italų virtuvės paslapčių tiesiai iš patyrusios pilies virėjos – aštuoniasdešimtmetės mamos Bernadetos. Tiesa, svečiams neverta tikėtis pabendrauti su pačiu grafu, kuris gyvena gana uždarai, bet jie galės nevaržomai gėrėtis išpuoselėtais pasakiško grožio sodais ir terasomis, prisiliesti prie didingos senos aristokratų pilies lobių ir išmokti gaminti valgių taip, kaip tai daro ekscentriškoji ir talentingoji mama Bernadeta.

Greisė dar kurį laiką žvilgsniu glostė nuotrauką. Pilis buvo tobulas itališkos *castello* įsikūnijimas: darnus ir proporcingas statinys dantytu stogu, aukštais langais su langinėmis ir pusbėnulių formos frontonais viršuje, smiltainio sienomis, per šimtmečius kaitrios vasaros saulės ir žvarbių žiemos vėjų išblukintomis iki pilkšvo gelsvumo. Ji nelyginant išdidus senas valdovas stūksojo kalvos viršūnėje, išpūdingai iškilusi viršum kupetos viduramžių laikų namukų, tarsi klaidžios akmeninės džiunglės susimetusių jos papėdėje. Greisė užsimerkė ir giliai įkvėpė. Ji tarėsi juntanti laukinių čiobrelių ir rozmarinų, žydinčio sausmedžio ir jazminų, vešliųjų gardenijų, rasotos žolės ir kvepiančių pušų aromata. Jos ausis pasiekė tylus žiogų čirškimas pievose, prieš akis atsivėrė aksominis dangus, nusėtas tūkstančiais mirgančių žvaigždžių – lyg bekrastis deimantais siuvinėtas baldakimas, dengiantis Toskanos kalvas. Krūtinę jai užgulė toks ilgesys, kokio ji nebuvo patyrusi daugybę metų, nes viską gniaužė giliai širdyje. Tas jausmas ją gąsdino, mat nebemokėjo su juo dorotis. Buvo pamiršusi, ką reiškia būti jaunai, įsimylėti, pamesti galvą ir beatodairiškai pulti į nuotykius. Ji pamiršo, ką reiškia gyventi. Juk ištisus dešimtmečius buvo įvairiusi save į kiautą ir pasislėpusi, niekieno nekliudoma tenai tūnojo. Bet dabar ši nuotrauka žurnale lyg kamštį iš butelio išmušė ją lauk, sykiu su visomis puto-

mis ir purlais, tad ji nebežinojo, ką daryti. Nebent kuo greičiau keliauti į Toskaną.

Greisė pažvelgė į savo atvaizdą ir emocijų purlai kiek nuslūgo. Jai juk šešiasdešimt aštuoneri. Nors palyginti neblogai išsilaukiusi, ji visgi sena. Kur pradingo tie metai? – klausė ji savęs. Tiesa, Greisė niekuomet nebuvo ypatinga gražuolė, tad graužtis dėl prarastos išvaizdos vargu ar vertėjo. Tačiau jauna moteris visada turi tam tikro patrauklumo vien dėl to, kad yra jauna. Būtent šitai Greisė jau prieš daugelį metų buvo praradusi.

Sugrubusia ranka ji perbraukė sau per skruostą. Laiko tėkmė iščiulpė jos odos syvus; tiesa, buvo matyti, kad permainingi orai irgi padarė savo – juk ji kiaurus metus kasdien pajūryje vedžiodavo šunis. Tik nosis anaip tol nepasikeitė. Atsikišusi ir kumpa lyg erelio snapas vis dar buvo ryškiausia jos veido dalis ir darė ją panašią į paukštį. Dabar Greisė panėšėjo į seną paukštį, anuomet – į keistą paukštį, kuris niekad nebuvo gražus. Aišku, jos akys visada buvo ypatingos. Visi taip jai sakydavo, ir ji įsikibusi kliovėsi tomis pagyromis – juk jaunystėje irgi troško būti daili. Jos akys buvo didžiulės, pilkšvai žalios spalvos, o lėliukės apgaubtos tamsiai pilku žiedu, dėl kurio žvilgsnis atrodė laukinis ir tiesiog kerėjo aplinkinius. Ir akys dabar nebe tokios ryškios, – pamanė Greisė, – nes veidas per daug raukšlėtas. Laikas pagrobė vienintelį bruožą, kuris darė ją išskirtinę. Kol buvo jauna, ji ne itin suko galvą, kaip atrodo, tačiau dabar išvaizda staiga jai skaudžiai parūpo.

– Kaip laikotės, mieloji? – paklausė Džudė, kuri retsykais pakirpdavo ir padažydavo Greisei plaukus. Džudė buvo jauna ir madingai apsirengusi, nosyje turėjo auskarą, ant rankos – tatuiruotę, o visi ryškiai lakuotais nagais jos pirštai buvo apmaustyti žiedais. – Jau nebeilgai, – pridūrė ji. – Gal dar įpilti arbatos?

– Ačiū, – burbtelėjo Greisė, toliau stebeilydamasi į save veidrodyje. Ji baiminosi, kad jeigu rudai nedažys plaukų, išvis atrodys kaip šimtametė. Paskui nudūrė žvilgsnį į rankas, sugrubusias nuo puodų žiedimo ir kapstymosi sode. Jos buvo šiurkščios ir aiškiai liudijo, kaip mažai jų savininkei rūpi visokie kremai ir

manikiūrai. Bet netrukus Greisės dėmesį vėl patraukė straipsnis: įsižiūrėjo į nuotrauką ir pamiršo viską aplinkui.

– Oho, kaip gražu! – šūktelėjo Džudė, po kelių akimirkų grįžusi su puodeliu arbatos ir statydama jį ant lentynėlės priešais veidrođį. – Kur čia? Ispanijoje?

– Italijoje, – atsiliepė Greisė.

– Labai gražu, – pakartojo mergina.

Greisė ilgesingai atsiduso:

– Na taip, gražu. Ar neprieštarautum, jei pasiskolinčiau žurnalą? – paklausė.

– Galit ir visai pasiimti. Jis, šiaip ar taip, jau senas. Ar tik čia ne vasario mėnesio numeris? – Žinodama, kad ponia Barton niekad nė kojos iš namų nebuvo iškėlusi, Džudė supratingai šyptelėjo ir pridūrė: – Svajoti galima nemokamai, tiesa, mieloji?

Greisė grįžo namo, į savo mažą trobelę kalkėmis išbaltintomis sienomis, kurios langai žvelgė į prielauką. Ją džiugiai pasitiko du jos išgelbėti mišrūnai, kuriuos išgijio prieš aštuonerius metus mirus vyrui.

– Turbūt norėsite palakstyti, – pratarė ji, dėdama parsineštą žurnalą ant staliuko prieškambarėje ir lenkdamasi jų paglostyti. Paskui persiavė guminiiais batais, o naująją šukuoseną negailestingai sugrūdo po vilnone kepure. Dar po kelių akimirkų ji jau žygiavo rūke paskendusiu keliuku žemyn, link jūros, o abu šunys patenkinti turseno greta.

Greisė Barton gyveno Bedli Komptone jau kiek daugiau nei keturiasdešimt metų. Tedas, velionis jos vyras, kartais nusiveždavo ją atostogų į Ežerų kraštą, nors jam, kaip ir jai pačiai, labiau patikdavo būti namie. Pinigų jiedu turėjo ne kažin kiek, bet jei ir būtų buvę turtingi, vargu ar būtų susigundę kokiais egzotiškais kruizais ar brangiomis kelionėmis po užsienius. Tedas, kuris buvo dvidešimt metų vyresnis už Greisę, o iš profesijos – laisvai samdomas žurnalistas, mėgo žaisti golfą, vakarais užsukti į vietinę aludę ir skaityti knygas. Greisė irgi mėgo skaityti. Ji neakivaizdžiai keliaudavo po pasaulį savo skaitomų istorijų puslapiiais, bet ligi šiol nė karto nebuvo susigundžiusi iš tiesų kur nors nuvykti.

Dabar, žingsniuodama gatvės grindiniu, ji džiugiai, nors truputį nervingai, šypsojosi: mat ką tik nusprendė – visiškai spontaniškai ir absoliučiai sau nebūdingai – keliauti į Italiją. Tokiai atsargiai ir uždarami moteriai kaip Greisė Barton, šis sprendimas atrodė tiesiog neįtikėtinas.

Greisė iš prigimties mėgo vienatvę. Draugijos ji nepasigesdavo, tačiau suprato, kad jeigu leis sau visiškai atsiskirti nuo bendruomenės, tai ilgainiui gali tiesiog išnykti. Ir Tedas jau mirties patale privertė ją pasižadėti, kad bent pasistengs užmegzti santykius su žmonėmis. Todėl ji leidosi įtraukiama į Bedli Komptono damų skaitymo ratelį – panašiai kaip mažas akmenukas, kurį upės srovė sykiu su didesniais nuridena žemyn. Pradėjęs nuo knygų skaitymo, to ratelio narės ilgainiui griebdavosi bet ko, kad tik turėtų veiklos, o viskam dirigavo nekarūnuotoji Bedli Komptono valdovė Flepė Skot-But, kuri turėjo itin turtingą vyrą. Rateliui dar priklausė ketvertas skirtingo plauko entuziasčių, lyg dėmesingos freilinos klusniai gaudančių kiekvieną savo valdovės žodį. Greisei, kuri buvo penktoji, pati žemiausia ratelio grandis, neučiom tekdavo visi sunkiausi darbai organizuojant labdaros renginius, bridžo vakarus, rytines kavutes, metines miestelio mugės bei skaitymo popietes ir visokius mažesnius susibūrimus. Kartais ji pati sau atsainiai stebėdavosi, kas gi, po šimts, nutiko, kad ji leidosi šitaip įkinkoma ir be skrupulų išnaudojama. Tačiau nesiskųsdavo. Tik kantriai ir nuolankiai visko imdavosi ir tyliai, sąžiningai triūsavo, leisdamą ryškia rampos šviesa mėgautis kitoms, kur kas triukšmingesnėms damoms. Pati Greisė dievino pasivaikščiojimus su šunimis, mat tada vieną kitą neįkainojamą valandą pajūryje galėdavo pabūti tik su savimi.

Vos šis netikėtas sumanymas keliauti į Italiją spėjo Greisės sieloje įleisti šaknis, kai ji netyčia prisitarė apie tai Hariui Pratu, kuris mėgdavo sėdėti ant suolo prie autobuso stotelės ir stebėti įlankon įplaukiančius ir iš jos išplaukiančius laivus. Grįždama iš pasivaikščiojimo Greisė užtiko jį ir pasiteiravo, kaip laikosi. Šiaip ar taip, juk įlankoje tuo metu ničnieko nesimatė – vien rūkas. Haris atsakė, kad jam patinka tokia ramybė, nes primena jaunys-

tės laikus, kai per karą buvęs Karališkųjų oro pajėgų pilotu. Tuomet dažnai tekdavę skristi rūke viršum Doverio. O Greisė taip džiaugėsi laukiančiu nuotykiu, kad ėmė ir pasisakė. Haris Pratas apstulbęs įsistebeilijo į ją, nes Greisė ne tik beveik niekad neužsimindavo apie save, bet ir išvis kojos nekeldavo iš Bedli Komptono. Ji atrodė kone tokia pat nepajudinama šio miestelio dalis, kaip ir tas suolas, ant kurio jis sėdėjo.

– Dieve šventas, – sužaibavęs žydromis akimis šūktelėjo Haris, – kurių galų tau prisireikė į tą Italiją?

– Pasimokysiu virti itališkus valgius, – atsakė Greisė taip džiugiai ir palaimingai šypsodamasi, kad Hariui toptelėjo, ar tik ji nebus ko užtraukusi. Tą akimirką ji atrodė kaip jaunutė mergaitė, ir Haris net sumirksėjo apakintas tokios staigios permainos.

– Negi tam būtina sukarti tokį kelią, iki pat Italijos? – dar pasitikslino jis.

– Tas ir smagiausia! – šūktelėjo ji ir kone pasišokinėdama iš linksmumo patraukė tolyn.

Haris Pratas tiesiog privalėjo nedelsdamas pasidalinti tokia naujiena. Vos Greisė spėjo dingti jam iš akių, senukas nusiskubino į *Délice* kavinę kitoje gatvės pusėje, tiesiai priešais autobuso stotelę, kur visuomet būdavo pilna pažįstamų. Vos pastūmus duris į jį plūstelėjo šilto ir saldėsiais kvepiančio oro banga, be to, iškart smalsiai sužiuro kelios poros akių, atitrauktų nuo kavos su raguoliais. Dručkė Merė Timpson stūksojo anapus prekystalio, palinkusi virš gausybės cukruotų pyragėlių, bandelių ir tortų, gundomai surikiuotų už stiklo vitrinoje.

– Sveikas gyvas, Hari, – pasisveikino Merė, o jos Devono tartis maloniai pasaldino žodžius nelyginant cukrinis glajus pyragaitį. Dručkė Merė Timpson buvo apkūni ir linksma, pūstais rausvais žandais ir į uodegą suimtais labai šviesiais plaukais, ryškia dryžuota tarsi saldainis prijuoste, ankštai aptempusia putnią krūtinę. Merė visuomet rasdavo laiko kiekvienam tarti žodelį, tačiau mokėdavo ir išklausti. Nuo tada, kai prieš penkiolika metų ji atidarė savo kavinę, ši tapo visų miestelio paskalų katilu.

Haris Pratas nusivožė kepurę ir sugrubusia ranka persibraukė per retus žilus plaukus. Tada žibančiomis akimis permetė visų lankytojų veidus ir pats nebesumojo, kurį rinktis. Pažinojo visus iki vieno.

– Tau dvigubą espreso su plakta grietinėle, Hari? – paklausė Dručkė Merė, jau siekdama rausvo puodelio su lėkštute, sudėtų ant lentynos jai už nugaros.

– Ir gabalą obuolių pyrago, – pridūrė Haris, traukdamasis sau kėdę prie baro. Jis įsitaisė per vidurį tarp dviejų staliukų, nenorėdamas apsiriboti nė vienu klausytoju, ir nusprendė pranešti naujieną visiems išsyk. – Ar žinot, kad Greisė susiruošė Italijon? – pareiškė jis, kreipdamasis lyg ir į Dručkę Merę, bet žvilgsniu šokinėdamas nuo vieno veido prie kito ir mėgaudamasis jų nuostaba.

– Greisė? Greisė Barton? *Mūsų* Greisė? Ką reiškia: susiruošė Italijon? – net išsižiojo Dručkė Merė, pamiršusi verdamą kavą, ir įsisprendė rankomis į plačius klubus. – Ji *tikrai* nori važiuoti į Italiją?

– Sako, kad mokysis virti itališkus valgius, – smaginosi toliau Haris.

– O kam? – ilgokai patylėjusi paklausė Dručkė Merė.

Haris išdykėliškai vyptelėjo.

– Dėl smagumo, – mestelėjo jis ir daugiau nieko nebeaiškino. Ne vien todėl, kad ir pats daugiau beveik nieko nežinojo, bet labiausiai dėl to, kad pati mintis, jog Greisė Barton žada keliauti Italijon tik dėl smagumo, atrodė tokia neįtikėtina, beveik iš koto verčianti, kad jam norėjosi ilgiau ja pasimėgauti – kaip ir jos po veikiu visiems kavinės lankytojams.

Lygiai po penketo minučių naujiena ėmė skliti toliau. Džonas Hitčensas, kuris tuo metu kavinėje su sūnumi ir anūke gėrė arbatą, pasakė apie tai savo bičiuliui Piteriui Murėjui, kurį sutiko einantį į spaudos kioską, o šis savo ruožtu pasidalino išgirsta žinia su kioskininku Džagadišu, kol sumokėjo jam už cigaretes ir nacionalinės loterijos bilietą. Parėjęs namo Džonas papasakojo savo žmonai Mabelei, o ši iškart nuskuodė prie telefono skam-

binti Flepei, mat vylėsi pirmoji jai pranešti. Flepei patikdavo žinoti viską, kas vyksta, o Mabelė troško užsitarnauti jos palankumą. Tai bus abipusiai naudingas skambutis, – džiūgavo ji.

– Nagi, atsiliepk, atsiliepk, atsiliepk... – murkė ji panosėje, spausdama prie ausies ragelį ir laukdama, kol Flepė pakels. Palaukus mažiausiai septynetą pyptelėjimų (Flepė visuomet atsiliepdavo *tik* po septintojo signalo, nes norėdavo sudaryti įspūdį, kad yra labai užsiėmusi) ragelyje pagaliau pasigirdo pompastiškas Bedli Komptono valdovės balsas:

– Darnlio dvaras, ponias Skot-But klauso!

– Flepe, čia aš, Mabelė. Turiu naujieną, – kone dusdama sušniokštė skambintoja.

– Tai sakyk, – mestelėjo Flepė tokiu tonu, iš kurio buvo galima suprasti, kad jai įdomu, bet nelabai.

– Greisė nusprendė keliauti į Italiją, – vienu atsikvėpimu išpyškino Mabelė. Tada luktelėjo tikėdamasi, kad Flepė suspigs iš nuostabos ir paklaus: „Vaje, Mabele, iš kur ištraukei?“ – arba pasakys: „Labai malonu, kad sugalvojai man pranešti, Mabele!“

Tačiau linijoje stoji ilga tyla. Flepė tuo tarpu giliai įkvėpė pro nosį, kad užgniaužtų nustebimą. Kaip gali būti, kad Greisė nusprendė keliauti į Italiją, o ji, Flepė, nieko apie tai nežino? Greisė juk vienintelė jos ratelio darbininkė, tad, jeigu *ji* iškeliaus, nebus kas velka sunkią daugybės Flepės sumanytų renginių organizavimo našta. Nuo šitokio akibrokšto Flepė kone prarado žadą, tačiau netrukus susivaldė ir prabilo, mat buvo tikra apsimetinėjimo meistrė.

– Na taip, žinau. Neįtikėtina, tiesa? – lyg smaugiama šiaip taip pratarė ji.

Mabelė baisiai nusiminė.

– Tu jau žinai? – nuliūdusi perklausė ji.

– Aišku, žinau, brangute! Aš juk visuomet pirmoji sužinau viską, kas dedasi šiame mieste.

Suuodusi galimybę išpešti daugiau smulkmenų, Mabelė kiek atkuto.

– Tai turbūt žinai daugiau už mane, – tarė ji. – O kada ji išvyksta?

Vėl kurį laiką stoji tyla, paskui Flepė pareiškė:

– Gal verčiau *tu* man papasakok, ką girdėjai, o tada aš užpildysiu spragas.

Bet Mabelė buvo taip apakinta Flepės žavesio, kad nė nesuamojo, koks nelogiškas šis pasiūlymas, ir skubiai jai išpasakojo, ką Džonas buvo nugirdęs kavinėje. O tada nutilo, godžiai laukdama, ką Flepė pridurs, bet ši nė nemanė ko nors pridurti.

– Turime viską išgirsti iš pirmų lūpų, – paskelbė Flepė, kurios smegeninė net užė nuo įtampos. Greisė garsėjo kaip itin uždaras žmogus, bet jei jau ji nusprendė išsipasakoti Hariui Pratui, tai, matyt, neketina slėpti savo sumanymo. Juk visi žino palaidą Hario liežuvį! – Surengsiu šįvakar improvizuotą vakarėlį, – pagauta įkvėpimo pranešė Flepė. – Kenetas dabar išvykęs, tai visi namai mano. O, taip, sukviėsiu visas ponias ir paruoėiu skanią vakarienę!

– O kam bus skirtas vakarėlis? – džiugiai pasiteiravo Mabelė, kuri dievino visokias prašmatnybes, o Flepės vakarėliai *visuomet* būdavo prašmatnūs. Paskutinįjį ji surengė norėdama pasididžiuoti tuo, kokią sumą pavyko surinkti bažnyčios stogo remontui. Tąsyk Flepė net nusamdė iš Ekseterio styginių kvartetą, kad atvyktų pagriežti specialiai joms. Bet tokio lygio šiandien pasiekti ji tikrai nespės. Flepė dar valandėlę patylėjo laukdama, kol užiančioje nuo minčių galvoje užgims naujas sumanymas.

– Aišku, kad vakarėlis bus skirtas Greisei. Jeigu jau ji pasisakė Hariui Pratui, tai turi suvokti, kad toji žinia bus spėjusi apskrieti visą miestą. Valgysim makaronus, gersim proseką ir galėsime *parlare Italiano...* – Flepė patenkinta atsidūsėjo. – O, taip, bus puiki proga *parlare* ta *bella lingua*. Galų gale, kai šitiek sykių atostogavau Florencijoje, Romoje ir Amalfio krante, *Italiano* man kaip gimtoji!

Mabelė nėmaž nenustebo, kad Flepė laisvai kalba itališkai. Ji juk visuomet garsiai sakydavo „*bonjour*“ prancūzų kalbos mokytojui, kuris dėstė vietos pradinėje ir labai mėgo Dručkės Merės

pyragėlius, o iš to, kaip Flepė tą „*bonjour*“ ištardavo, Mabelei buvo aišku, kad ji laisvai kalba ir prancūziškai. Kiek neįtikėtinų talentų ji turi, – patyliukais žavėjosi Mabelė.

– Mabele, būk gerutė, sukviesk visas kitas, – paliepė jai Flepė. – O Greisei aš pati paskambinsiu.

Padėjusi ragelį ji per holą nusiskubino į biblioteką ieškoti italų kalbos žodyno, kad prie vakarienės stalo galėtų pasipuikuoti ke- liomis taikliomis itališkomis frazėmis.

Greisė ramiai sėdėjo fotelyje prie židinio ir gurkšnodama arbatą ilgesingai žiūrėjo į pilies nuotrauką. Staiga suskambo telefonas, išplėšdamas ją iš Toskanos tolybių ir grąžindamas atgal. Ji pakėlė ragelį ir tarė:

– Alio!

– O, puiku, tu namie, – pernelyg draugiškai sučiulbo Flepė.

– Flepe, čia tu? – nustebo Greisė ir pastatė puodelį.

– Suprantu, gali būti netikėta, bet šįvakar tavęs labai laukia- me Darnlyje.

– Šįvakar? – pakartojo Greisė. Ji vylėsi ramiai praleisti vakarą namuose, tylioje savo keramikos dirbtuvėje, ir palaimingai pasi- šildyti įsivaizduojamos kaitrios Italijos saulės spinduliuose.

– Šįvakar, tiksliau – septynios trisdešimt. Aš ruošu nedide- lį draugišką susibūrimą ir tu būtinai turi dalyvauti, – išpoškino Flepė taip ryžtingai, kad jos tonas nepaliko Greisei nė menkiausios abejonės, jog Flepė nepriims jokių pasiteisinimų, kokius tik ji besugalvotų, norėdama išsisukti nuo ėjimo į svečius tokį drėgną ir ūkanotą vakarą. Negana to, Flepė puikiai žinojo, kad Greisė neras priežasčių atsisakyti: ji juk vis viena neturi ką veikti.

– Kaip malonu, – vangiai numykė Greisė, anaipol nesijaus- dama *pamalointa*. Ją viliojo Italija. Ji kone jautėsi esanti ten. Deja, šįvakar nepavyks net mintimis ištrūkti iš Devono; kerami- ką ir savo planus teks atidėti rytojui.

– Na ir puiku, – atitarė Flepė, o tada linksmi mestelėjo: – *Ciao!*

Greisė suraukė antakius. Kaip gyva nebuvo girdėjusi, kad Flepė sakytų: „*Ciao*“...

Flepės vyras Kenetas turtus susikrovė iš greitojo maisto restoranų, kurie aštuntajame dešimtmetyje tapo labai populiarūs. 1983 metais jis pardavė juos už milijonus ir išsyk pasitraukė iš verslo, nusipirko didelį namą Bedli Komptone ir įrengė ten golfo laukus – už tai miestelio žmonės buvo jam be galo dėkingi. Sujungti abiejų sutuoktinių pavardes po vedybų sugalvojo Flepė, tik niekas Bedli Komptone to nežinojo. Visi šventai tikėjo, kad Skot-Butai yra sena anglų giminė, turi namą Algarvėje ir krūvą pinigų, už kuriuos gali atostogauti Karibuose – ten jie kasmet per Kalėdas kviesdavosi ketvertą savo vaikų ir dešimtį anūkų.

Darnlis buvo dailus baltas pastatas pilko skalūno stogu, su keturiolika miegamųjų, uždaru baseinu viduje ir teniso kortais lauke. Tris liepos mėnesio savaites sodas būdavo atveriamas lankytojams (tuo metu dažnai galėdavai pamatyti Flepę, planojančią palei gyvatvores su plačia šiaudine skrybėle bei plona vasarine suknele ir mojuojančią didžiulėmis sodininko žirkėmis, kuriomis ji protarpiais vis nugnybdavo kokią pavytusią rožę). Šį vakar Karen, jaunutė samdoma virėja, kaip tik spėjo dingti prieš pradėdant rinktis viešnioms, kad Flepė galėtų užsirišti prijuostę ir imtis maišyti neapolietišką padažą. Pirmoji pasirodė Mabelė Hitčens, kuri labai stengėsi aplenksti visas kitas. Savo žaliu „gol-fuku“ ji atsivežė ir Salę Henkok; abi buvo įsiaudrinusios labiau nei bet kada, tad iš nekantrumo sugebėjo net triskart nuspausti durų skambutį.

Flepė jas išleido, vienoje rankoje laikydama medinį šaukštą, o kitoje – stiklą proseko. Atrodė santūriai elegantiška su dramblio kaulo spalvos šilkinė palaidine, plačiomis juodomis kelnėmis ir perlų vėrinium. Pečius siekiantys šviesūs plaukai buvo tvarkingai padažyti ir sušukuoti. Net ir šešiasdešimt šešerių ji vis dar buvo neįtikėtina graži ir pati tai žinojo.

– *Buona sera*, – pasisveikino ji ir uždarė duris, viešnioms suėjus. – Kokia *bella* vakarienė mūsų laukia! Eime, įpilsiu jums

proseko. Pati visą pavakarę plūkiausi virtuvėje, tad leidau sau dar prieš jums ateinant pasilepinti taurele...

Abi moterys paskui liekną Flepės figūrą šachmatinėmis juodų ir baltų plytelių grindimis nusekė į erdvią virtuvę, sušildytą didžiulės viryklės ir gardžiai kvepiančią keptais svogūnais bei česnaku. Mabelė su Sale prieš ateidamos pasistengė deramai pasipuosti, nes puikiai žinojo, kad Flepės pasakymų apie „jaukų, draugišką“ vakarėlį neverta imti už gryną pinigą. Pati Flepė visuomet atrodydavo elegantiškai it paryžietė, buvo nuolat įdegusi ir dabindavosi šilkais, kašmyrais bei gausybe aukso net ir tada, kai išvis neketindavo su niekuo susitikti. Ji nekenė džinsų ir kaip gyva neavėjo aulinių. Sportbačiai jai atrodė netinkami net ir jaunimui, o jos pačios bateliai dažniausiai būdavo labai dailūs, su žemu, kukliu kulniuku. Flepė tikino, kad demonstruoti savo turimą esą vulgaru (ir nerinkdama žodžių išdėdavo šiuolaikines garsenybes, kurios būtent taip ir elgiasi), tačiau tolydžio lyg netyčia išsprūdusia pastabėle leisdavo kitoms suprasti, kad jos drabužiai esą brangūs dizainerių kūriniai, internetu įsigyti iš *Net-a-Porter* ir atgabenti tiesiai į namus, o tada, mostelėjusi nepriekaištingu manikiūru padabinta rankele, atsainiai pridurdavo:

– Man visa tai nėra maž nerūpi, bet Kenetas iš manęs šito tikisi, suprantat?..

Viešnioms suėjus į virtuvę, Flepės akis užkliuvo už blizgančių auksinių ir smailių it adatos Salės kulniukų, ir ji patyliukais šnirpštelėjo. Flepei visa, kas blizga (išskyrus deimantus), atrodė siaubingai vulgaru. Tačiau tai buvo vienintelis maištingas poelgis, kurį Salė išdrįso sau leisti. Nė viena iš šių moterų nebūtų ryžusis užsitraukti Flepės Skot-But nemalonės. Gana jau, kad Eilina Begšot kažkada pakako kvailumo sušaukti susirinkimą *savo* namuose ir dar pačiai imtis jam *pirmininkauti* – po tokio įžūlaus maišto ji neteko narystės Bedli Komptono damų skaitymo ratelyje ir daugiau nebegaudavo kvietimų į Darnlio dvarą. Eilina dabar atrodė apgailėtina: sekmdieniais sėdėdavo susigūžusi patamsyje, paskutiniame bažnyčios klaupte, o kad gautų koki bilietą į koncertą miesto salėje, turėdavo kone maldauti. Užtat

Salė, kuri daugelį metų korpė begėdiškai prastus sentimentalius romanus, pasirašinėdama Šeritės Šans slapyvardžiu, prie savo blizgių aukštakulnių mūvėjo ankštokas vyno spalvos kelnes, vilkėjo rožinę palaidinę, o rudus plaukus buvo susisukusi į savotišką šiuolaikinę šeštojo dešimtmečio kuodo versiją – bent jau pati taip manė. Odines kelnes ir blizgias palaidines ji atidėjo šeimos šventėms namuose.

Priešingai nei Salė, Mabelė verčiau būtų mirusi, nei davusi progą Flepei ją smerkti. Ji buvo baisiai nervinga, tradicinių pažiūrų ir labai stengėsi įtikti. Mabelė vilkėjo margą gėlėtą palaidinę, po kaklu suimtą netikrais deimantais puošta sage, laisvas tamsiai mėlynas kelnes, o mažas savo kojas buvo apmovusi basutėmis su aukso sagtelėmis – tiesiog pigesnė Flepės versija, ir ne tokia įspūdinga. Jos plaukai siekė pečius, buvo pilkšvai rudi ir per skysti, kad pavyktų pamėgdžioti vešlią Flepės šukuoseną. Jeigu ne akiniai, gerokai didinantys pavandenijusias pilkas Mabelės akis, pratusias įkyriai spoksoti, ji būtų atrodžiusi visai pilka ir niekuo neišsiskirianti. Dabar ji įsistebeilijo į Flepę – nustebo, kaip dailiai šioji pasistengė papuošti stalą. Išties, Mabelė nuoširdžiai žavėjosi, kaip Flepė sugeba per tokį trumpą laiką surengti vakarėlį, ir akimirką net pamiršo Italijon susiruošusią Greisę: jos apstulbusį žvilgsnį prikaustė po kelias sustatytos žvakės, įspūdingos gėlių puokštės ir krakmolyta baltai ir mėlynai languota Provanso staltiesė su priderintomis servetėlėmis.

– Neįsivaizduoju, kaip tau tai pavyksta, – sušnibždėjo ji, kilstelėdama ir taip palubėm skraidančią Flepę į dar didesnes aukštumas.

– *Fa niente*, – mestelėjo Flepė, prisiimdama sau nuopelnus dėl gero Karen skonio ir sunkaus darbo, o pati be galo didžiudamasi savo italų kalba, kuri jos neišmanėlei ausiai skambėjo nepriekaištingai. Ji padavė viešnioms aukštas krištolines prosekoto taures, o tada nuskriejo per holą atidaryti durų. Dar po kelių akimirkų į virtuvę sugužėjo Estera Henkok ir Madžė Armitidž, prieš tai porą valandų praleidusios studijuodamos paskutinę

skaitymo ratelyje paskirtą knygą – jei kartais Flepė sugalvotų apie ją ko nors paklausti. Jos tiesiog netvėrė nekantrumu paliežuvauti apie Greisę.

Flepė pasirūpino pakviesti Greisę pusvalandžiu vėliau nei kitas, kad prieš jai atvykstant visos turėtų laiko aptarti jos sprendimui keliauti į Italiją. Būdama tikra, kad viešnios jau spėjo apžiūrėti jos prijuostę ir pamatyti porą iš pažiūros įgudusių yrių mediniu šaukštu pomidorų padaže, Flepė pakabino prijuostę ant virtuvės durų ir nusivedė visas į svetainę, kur kaitriai degė Karen įkurtas židinyš ir įžiebtos kvapnios žvakės. Visos keturios moterys jau ne vieną vakarą buvo praleidusios gelsvais, smėliniais ir pilkšvais tonais dekoruotoje Flepės svetainėje, tačiau vis tiek nejaukiai stypsojo nedrįsdamos sėstis, kol Flepė nepakvies.

– Mums reikia pasitarti dėl Greisės, – sau būdinga maniera – lėtai ir aiškiai prabilo Flepė, o kitos dėmesingai sukluso. – Nuo tada, kai išgirdau tą žinią, nepaliauju apie ją galvojusi. Ko gero, *aš* pirmoji ir sužinojau. Suprantu, kad rūpintis pirmiausia turime *ne* dėl to, kad Greisė susiruošė keliauti į užsienį viena pati, nors ji nė sykio nėra savarankiškai kur nors vykusi nuo tada, kai *aš* ją pažįstu, tad mes, kaip geros draugės, turėtume ją atkalbėti. Svarbiausia – kad ji bando pabėgti. Nuo ko gi ji bėga? Kas privertė ją ryžtis tokiam drastiškam žingsniui? – Flepė po vieną apžvelgė visas damas, tarsi kiaurai verdama jas savo vaiskiai mėlynomis akimis ir nebyliai prašydama gerai pagalvoti prieš atsakant.

– Kokia tu išmintinga, Flepė! Man nė netoptelėjo, kad ji nuo kažko bėga, – kone dusdama išlemeno Mabelė, kuriai taip patiko prosekas, kad ji vos tvardėsi vienu mauku nesusivertusi visos taurės. – *Aš* tiesiog pamaniau, kad ji važiuoja atostogų.

– Ne, ji gi niekad nevažiuoja atostogauti. Ji nuo *kažko* bėga, – neatlyžo Flepė. – Ir mes turime sužinoti, nuo ko.

– Turbūt jai kaip reikiant prisireikė dingti, jei leidžiasi šitaip toli nuo namų, – sududeno Estera, kurios balsas buvo sodrus ir žemas lyg vyro, o veidas – įrudęs ir vėjų nugairintas kaip žmogaus, didžiąją gyvenimo dalį leidžiančio balne. – Galėtų sprukti nors ir į pasaulio kraštą, bet keliauti Italijon... Baisiai toli!

– O gal jai tiesiog nuobodu? – įsiterpė Salė su klastinga šypsenėle. Ji gal būtų sulaukusi pritarimo, jei kitos nebūtų tokios įsibaiminusios Flepės akivaizdoje.

Flepė pakreipė galvą į šoną ir nudelbė Salę tokiu žvilgsniu, kokiu mokytojas žiūri į akiplėšą mokinį.

– Vien tai, kad *tau* jos gyvenimas atrodo nuobodus, dar nereiškia, kad jis toks ir *yra*, Sale, užtat negalima taip sakyti, – paprotino ji. – Greisė puikiausiai jaučiasi, taip gyvendama, ir mielai vykdo savo pareigas skaitymo rateliui. Nėra kada nuobodžiauti, kai pilnos akys darbo; *aš* tai žinau geriau nei bet kas! Priešingai nei mes, Greisė nėra ambicinga ir nelabai mėgsta bendrauti.

Pastebėjusi, kad visos bičiulės ėmė vengti jos žvilgsnio, Salė gerokai sriūbtelėjo proseko.

– Kažin, ką sau mano jos duktė, – nutęsė Mabelė, puikiai žinodama, kad priminusi Greisės dukterį tikrai įtiks Flepei, kuri nepraleisdavo progos supeikti merginos už tai, kad nesirūpina savo motina. Juk visi keturi pačios Flepės vaikai ir dešimt anūkų kone nešioja *ja* ant rankų!

Flepė su deramu pasipiktinimu giliai įkvėpė, išplėtusi šnerves, ir niūriai palingavo galvą.

– Tai mergiotei turėtų būti gėda! Ji jau gerą pusmetį motinos namuose nė akių nerodo. Jei tik atmintis manęs neapgauna, o dėl to negalėčiau skųstis, tai paskutinį sykį ji čia lankėsi bene rugpjūtį! Kokia užsiėmusi ji bebūtų Londone, galėtų retsykais prisiminti ir savo vargšę mamą, kuri viena kaip pirštas tūno tuose namuose, turėdama tiktai šunis. Aš juk puikiai žinau, kaip svarbu motinai jos vaikai. Negaliu nė įsivaizduoti, kad mane visi pamirštų kaip vargšę Greisę! Be mūsų, ji daugiau nieko neturi...

– O gal ji tiesiog nori pamatyti Italiją, – gūžtelėjo Madžė. – Geriau pagalvojus, kas gi čia blogo, ar ne?

Flepė ir vėl pakreipė galvą į šoną, bet tik atlaidžiai nusišypsojo Madžei, kurios nevykę drabužiai ir pasišiaušę žili plaukai paprastai keldavo jai gailestį.

– Brangute, jei kas nors kitas būtų taip sumanęs, mes nė galvos sau nekvaršintume, tiesa? Žinoma, kad norėti pamatyti Ita-

liją nėra blogai, ir *keliauti* į Italiją nėra blogai, aš pati ten buvau daugybę kartų, tai tikrai *paese incantevole*, tačiau juk kalbame apie Greisę! O ji nieku gyvu negali keliauti viena. Tai ne jos nosis. Būtų tikra katastrofa. Greisė... – Bet tą akimirką pasigirdo durų skambutis.

– Greisė! – žioptelėjo Madžė, o kai Flepė pakilo ir žengė atidaryti lauko durų, ją nulydėjo keturios poros žibančių akių.